

Vesničané táhnoucí megalit na ostrově Nias, 1915 (zdroj: Ludwig Borutta)

Autor: Mars Ultor

Ano, megalitické kultury existují nejen v **Polynésii**, ale též v jihovýchodní Asii a Mikronésii. A ani archeologové často nevědí, že se zachovaly dodnes dokonce ve své živé podobě.

Megalitická kultura ostrova Nias

Na indonéském ostrově Nias nedaleko Sumatry přežila téměř do současnosti megalitická kultura, o které prakticky nikdo neví. Po celém ostrově stojí osamocené menhiry, megalitické sochy, skřínkové hroby a dolmeny. Vyskytují se ve výšce přibližně od 500 m n. m. (níže položené neodolají zemětřesením a vlnám cunami). Je pozoruhodné, že tradice vztyčování kamenů na ostrově Nias zanikla teprve v moderní době, přibližně v padesátých letech 20. století, a dnes máme díky ostrovanům jistý vhled do toho, jak mohly kdysi vypadat – a nebo také vůbec nemusely – megalitické civilizace atlantické Evropy.

Vesničané táhnoucí megalit na ostrově Nias, 1915 (zdroj: Engelbert Schröder)

První dvě fotografie pocházejí z knihy Engelberta Schrödera ***Nias, Ethnographische, geographische en historische aanteekeningen en studiën*** z r. 1917. Fotografie byly pořízeny roku 1915, kdy zde existovala kmenová společnost na úrovni železné doby odpovídající technologicky přibližně zadunajským Germánům prvního století. Nechtě laskavý čtenář věnuje pár minut času jejich nahlédnutí přímo v odkazované knize, bude to stát za to.

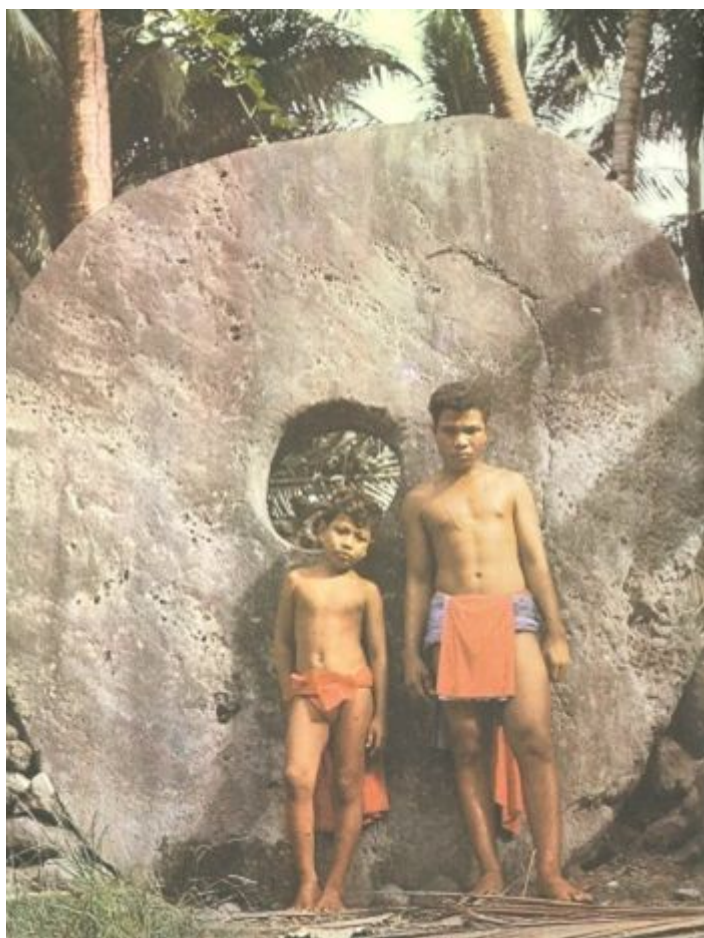
Ostrované vztyčovali megality na počest bohu Stvořiteli, na památku slavných náčelníků či „jen tak“ pro zvýšení prestiže své vesnice či rodiny – fenomén známý již z Polynésie. Některé kameny sloužily majitelům jako peníze; vlastnictví určoval nátěr specifickou barvou či vyryté znaky, přičemž megalitické mince z místa na místo k novému majiteli obvykle nebývaly přenášeny a zůstávaly stále na svých pozicích. Tato tradice byla pozorována rovněž v Mikronésii na souostroví Yap a je dnes již podrobně rozepsána včetně různých barvitých historek, jako například vypuknutí mikronéské finanční krize poté, co Japonci ke konci války vybudovali ze zabavených megalitických mincí na Yapu opevnění.

Nejstarší datované megality na ostrově Nias jsou staré 3500 let a řadí se k nejstarším v Indonésii. Je pozoruhodné, že navzdory všudypřítomné malárii, kterou se cizinec nakazí na

ostrově již během několika dní, nebyl ostrov nikdy kulturně izolován. Ostrované obchodovali po staletí s Araby, Jávanci, Číňany, Nizozemci i Portugalci.

Megalitická kultura souostroví Yap

Kulturu obyvatel souostroví Yap popsal etnograf Miloslav Stingl ve své pozoruhodné knize *Neznámou Mikronésii*. Kromě megalitických tradic a stavby kamenných oltářů zachovali Mikronésané známé pověsti o potopě světa; sami sebe považovali za potomky božského páru, jenž kataklyzmatu unikl. Na rozdíl od prvobytně-pospolného rovnostářství známého ze zátoky Astrolábu či souostroví Andamany měli velice přísnou kastovní společnost se společenskými hierarchiemi. [*] K výrobě megalitů se používal aragonit ze 400 km (!) vzdálených lomů a megality byly dopravovány na Yap přes moře na speciálních vorech. Teprve když se ve 20. století objevily v Mikronésii parníky, začali si Mikronésané objednávat dopravu obřích megalitických mincí se čtyřmetrovým průměrem, což do té doby nebylo technicky proveditelné.

Megalitická mince z ostrova Yap v Mikronésii se svým hrdým majitelem a

*jeho synem (zdroj: Miloslav Stingl 1976,
Neznámou Mikronésii; Praha, s. 308)*

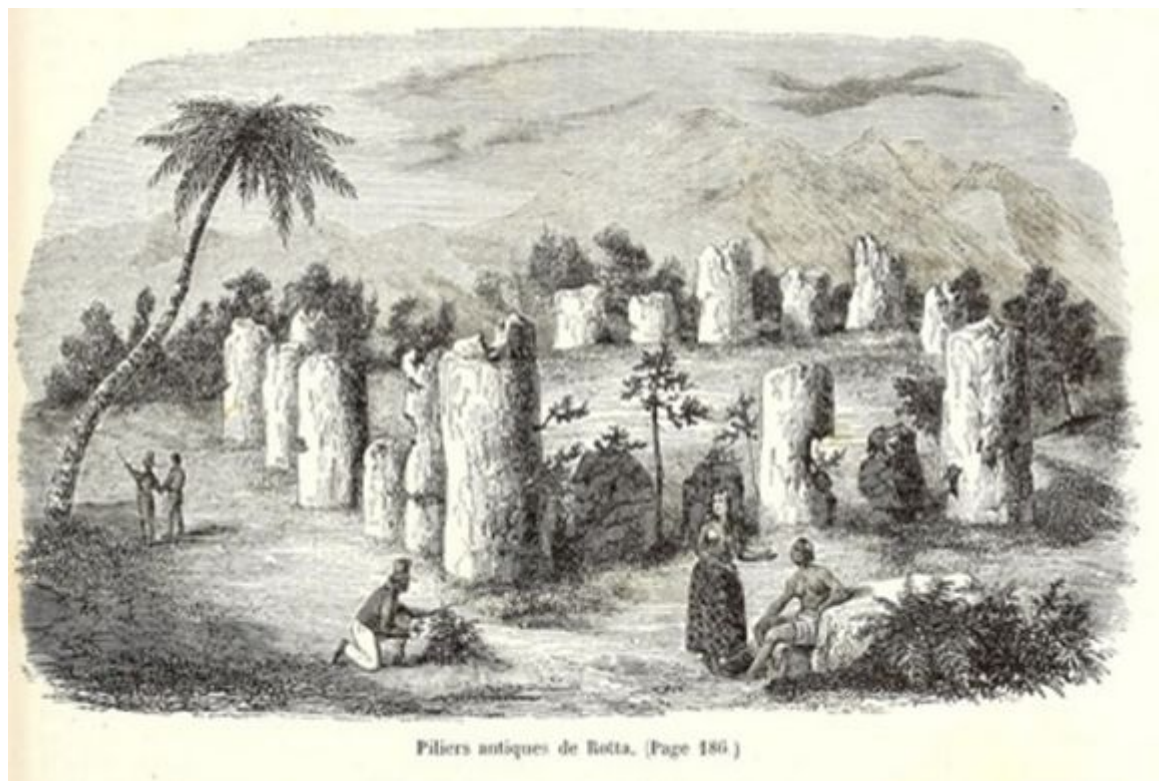
Dávné megalitické stavby se zachovaly na dalších souostrovích Mikronésie jako jsou Mariany, Guam či Palau. Nacházejí se zde docela zajímavé známé megality nazývané *House of Taga*, podpěrná sloupořadí, na nichž stál palác bájného krále Tagy. Miloslav Stingl uvádí, že největší z pilířů měří čtyři a půl metru na výšku, do pískového podloží je zapuštěný zhruba půl metru.

Sloupořadí „House of Taga“ z ostrova Guam (zdroj: **Guam Museum**)

Tvar megalitů je mírně trapezoidní, k vrcholu se zužují a na vrcholcích sloupů stály kamenné mísy s průměrem 2 - 3 metry. Sloupů ve sloupořadí je obvykle osm, deset nebo dvanáct a největší z nich patřil vládci souostroví. Zakladatel této tradice, král Taga, je vylíčen jako obr; měřil prý tři a čtvrt metru.

V Mikronésii se stavěla nejen kamenná sloupořadí, ale též kamenné kruhy z monolitů s kruhovým půdorysem. Megalitická tradice v těchto regionech byla již přerušena a není jasné, co přesně představovaly.

Piliers antiques de Rotta. (Page 186.)

Megality na souostroví Mariany v Mikronésii (zdroj: Jacques Arago 1868, *Souvenirs d'un Aveugle. Voyage Autour du Monde*; Paris, s. 185)

Další z naprosto fascinujících lokalit, která zůstává veřejnosti téměř neznámá, je **Nan Madol** v Mikronésii, již rovněž podrobně popsal Miloslav Stingl, a kterou také zkoumal záhadolog Erich von Däniken. Ze všech megalitických lokalit Tichomoří je zdaleka největší a nejimpozantnější. Nan Madol tvoří devadesát dva umělých ostrovů s městem a nekropolí, město má jedenáct metrů vysoké hradby vyskládané nasucho z šestihranných čedičových kvádrů, z nichž některé váží okolo pěti tun. Kvádry pocházejí z rozebraných kamenných varhan se sloupcovitou odlučností, které byly dováženy po moři ze vzdálenosti 20 km. (Nechť čtenář nahlédne fotografie pomocí internetu již sám.)

Podobnou megalitickou lokalitou vytvořenou z rozebraných čedičových varhan je **Gunung Padang** v Indonésii, který je prý dokonce datován do období před 20 000 lety (není to pro mě úplně nemyslitelné, spíše si říkám, zda se mohlo z té doby něco zachovat v tropickém

vlhkém klimatu s častými zemětřeseními).

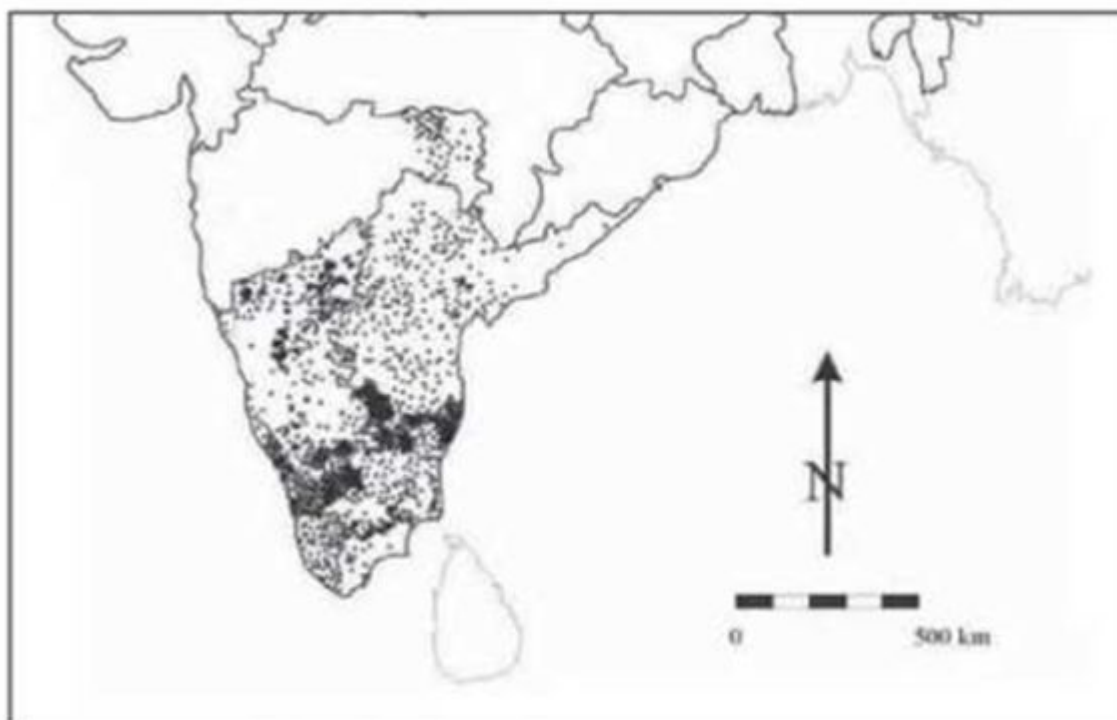
Gunung Padang, megalitická lokalita v Indonésii (zdroj: **Veronika Friedrichová, Mapy.cz)**

Téměř do dnešní doby udržely tradici stavby megalitů také jihoindická etnika Nágů (právě indické texty vrhají jisté světlo na vznik megalitické tradice jako takové; Nágové odvozují svůj původ nikoliv z „hyperborejské“, ale z „atlantické“ generace bohů, od „lunární rasy“ Čandravanša, nikoliv od „solární rasy“ Súrjavanša). Zvláštní je, že megalitickou tradici dokázali udržet po tisíce let, protože předkové Nágů vztyčovali kameny již v předvěkých dobách.

Indické dolmeny, menhiry a skřínkové hroby jako by vypadly z oka megalitickým kulturám atlantické Evropy a hrobům „naší“ lužické kultury z doby bronzové. Je zajímavé, že megalitické stavby jsou rozšířeny pouze u Nágů, tmavých, tamilsky hovořících hinduistických etnik na indickém jihu a v Barmě.

*Manipurské Stonehenge; jihoindická lokalita Willong Khullen (zdroj: **Mysteries of India**)*

Map 1. Distribution of Megalithic sites in Peninsular India.

*Rozšíření megalitických lokalit Indie víceméně kopíruje rozšíření černých, tamilsky mluvících etnik (zdroj: Rajat Ubhaykar, **Exploring India's megalithic culture, a riddle set in stone.** Livemint 3. července 2016)*

V jihovýchodní Asii existuje unikátní megalitická kultura indonéskeho ostrova Sumba, která se jako jediná udržela až do současnosti, třebaže velké kameny ostrovanům již dnes převážejí auta a stroje. Ještě před dvaceti lety byly velké kameny tahány pomocí lan, dřevěných sání a válečků několika sty až tisíci lidmi přesně tak, jak si to vždy představovali archeologové. Ostrované byli schopni vylomit, opracovat a táhnout kameny těžké až 70 tun, čili kameny těžší než olmécké hlavy (23 tun) i největší kameny Stonehenge (50 tun). Tyto práce byly dokonce v moderní době zaznamenány na videopásky (přesto platí: Zlomený bretonský menhir Er Grah je ještě řádově jinde, vážil okolo 300 tun a trilitý z Baalbeku jsou ještě o jeden řád hmotnější, dosahují podle odhadů až 1600 tun). Překvapující je, že na ostrově Sumba stavba dolmenů a menhirů neměla žádný zvláštní účel - menhiry se obvykle vztyčovaly na počest zemřelého náčelníka, a čím byla do stavby vložena energie větší, tím větší měl jeho rod prestiž, jednotlivé vesnice mezi sebou prostě sportovně soutěžily o to, kdo postaví větší šutr a žádný hluboký esoterický smysl v tom (...pravda, k mému zklamání) nebyl.

*Menší dolmen na ostrově Sumba (zdroj: Hans-Peter Grumpe: **Reisebilder Indonesien 1996 - 2010, Sumba, str. 24)***

Mnoho megalitických lokalit jsme vůbec nezmiňovali: Existují například čínské a korejské trility a dolmeny, kamenné kruhy z Jordánska, Izraele, Jemenu či Etiopie, menhiry Melanésie (Fidži, Vanuatu), arménské *Carahunge*, menhiry z jihoruských stepí, podivuhodné dolmeny z ruských severokavkazských regionů nebo další megalitické kultury Indonésie (například lokality *Bori Kalimbuang* či *Batu Brak*).

Indonésie ostatně představuje stejně jako Indie subkontinent sám pro sebe; má rozlohu pětadvaceti Českých republik a z jednoho konce Indonésie na druhý je to zhruba stejně daleko jako z Londýna do Kábulu.

Poznámky:

[*] Jak vypadala společnost Papuánců je ovšem velkou otázkou. **Lidio Cipriani**, italský etnolog a jeden z autorů rasové doktríny fašistické Itálie ***Manifesto della razza*** (česky vyšly Ciprianiho proškrtané výbory z pobytu na Malém Andamanu pod názvem *U nejmenších lidí světa*) viděl mezi andamanskými negrity jasně společnost bez jakékoliv hierarchie a bez náčelníků, která porušení zavedených zvyků trestá tak, že se na dotyčného všichni mračí a přestanou s ním mluvit; dál rozpor nikdy nedojde. Sovětská editorka Maklajových zápisů Lydia Čukovská poznamenala:

„Buržoasní vědci mají sklon přisuzovat lidem z kamenné doby feudální nebo buržoasní společenské zřízení; při studiu primitivních plemen nalézají všude „knížata“, „krále“ a podobně. Zatím Miklucho-Maklaj psal: „Na Maklajově pobřeží, na Nové Guineji, nejsou ve vlastním smyslu slova ani rody ani volení náčelníci; všichni dospělí mají stejné hlasovací právo; vyskytují se však mezi nimi vlivnější, kteří se vyznačují chytrostí nebo dovedností, jež lidé poslouchají, dávajíce si od nich poradit.“

Toto pozorování zcela potvrzuje charakteristiku prvobytně pospolné společnosti, podanou Marxem a Engelsem.“ Poznámka je to velmi dobrá, ostatně 18. století vidělo monarchii i ve včelstvech a mraveništích (viz. výrazy typu *Bienenkönigin* či *Bienenvolk*) a podle lidových tradic mají i divoká prasata, medvědi, ryby či opice své „královny“ a „krále“, své hierarchie, svá náboženství, rituály a jazyky. **Miklucho-Maklaj** zaznamenal malajský názor na orangutany, kteří prý ve skutečnosti dokážou mluvit i myslet jako lidé a tajně tak v hloubi pralesů i činí; jako opice se ovšem chovají „schválně“ a svůj opičí status pouze před lidmi předstírají, aby nemuseli pracovat a platit daně. Malajský výraz *orang utan* („lesní člověk“) se přirozeně vztahuje nejen na opice, ale i na lovecko-sběračské kmeny malajských negritů. Blumenbachovská antropologie, která viděla v pygmeích mezičlánek kontinuálního přechodu mezi bělochy a hominidními opicemi, není z tohoto pohledu úplně zcestná a vlastně navazuje na předmoderní chápání rasových odlišností; viz. zejména Stanislav Komárek: ***Obraz člověka v dílech biologů***. *Manuovy zákony* (10, 19 a 10, 44) ostatně mluví také tak: Divošské národy vznikly degenerací zapuzených kšatrijů a jejich odpadnutím z kulturní lidské společnosti, nikoliv naopak.